

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ulg podatkowych dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego z powodu konwersyi długu indemnizacyjnego.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z dnia 4. września 1892 LW. 43381 zawierającym projekt uregulowania stosunków skarbu krajowego zapomocą konwersyi długu indemnizacyjnego, Wydział krajowy uznał, iż odrębne stosunki funduszu indemnizacyjnego Wielkiego Ks. Krakowskiego wymagają, aby opodatkwani miasta Krakowa tudzież powiatu Krakowskiego i Chrzanowskiego po przeprowadzeniu konwersyi doznali w opłacie dodatków do podatków sprawiedliwej ulgi. Skoro bowiem fundusz indemnizacyjny Krakowski wszystkie swe potrzeby opędzał niższą o 13 centów stopą dodatków do podatków i miał dług swój o dwa lata wcześniej spłacić, niż fundusze indemnizacyjne galicyjskie, byłoby niewątpliwie niesprawiedliwem, gdyby po skonwertowaniu długu indemnizacyjnego, W. Ks. Krakowskie opłacać miało dodatki do podatku w tej samej co reszta kraju wysokości. Wydział krajowy też przygotował wówczas i Wysokiemu Sejmowi przedłożył wniosek o przyznanie ulgi dla opodatkowanych W. Ks. Krakowskiego.

Komisya budżetowa wszakże, której Wysoki Sejm sprawę konwersyi przydzielił, podzielając w zasadzie zapatrywania Wydziału krajowego na potrzebę przyznania wspomnianych ulg — sądziła, iż dopiero po przeprowadzonej konwersyi będzie można sprawiedliwie wysokość tych ulg obliczyć.

Do zdania tego przychylił się też i Wysoki Sejm i uchwalił na posiedzeniu z dnia 28. września 1892 zmieniony nieco wniosek komisji w następującej osnowie :

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w dalszym ciągu obecnej sesji sejmowej odbyć się mającym w początkach 1893 r. przedłożył Wysokiemu Sejmowi należycie nzasadnione wnioski co do stosunku, w jakim się opodatkwani miasta Krakowa, oraz powiatów krakowskiego i chrzanowskiego przyczyniać mają do ogólnych wydatków funduszu krajowego a to na takiej podstawie, aby podatkujący miasta Krakowa tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego wskutek konwersyi długów indemnizacyjnych nie zapłacili z tytułu opłaty indemnizacyjnej ogólnej sumy większej, aniżeli byliby zapłacili z tegoż tytułu, gdyby konwersya przeprowadzona nie była“.

Z przeprowadzeniem obliczeń do wykonania tej uchwały potrzebnych, Wydział krajowy musiał się wstrzymać do czasu, kiedy dokonana umowa z konsorcjum finansowem o zrealizowanie pożyczki konwersyjnej, tudzież dokonane rozliczenie wzajemnych pretensyj skarbu państwa a kraju dozwoli wziąć już w rachubę nie przypuszczalne ale pozytywne cyfry. Nastąpiło to dopiero w drugiej połowie stycznia.

Tymczasem dnia 1. lutego br. (L. 5823) otrzymał Wydział krajowy obszerny a gruntownie opracowany memoriał Rady powiatowej krakowskiej. Memoriał ten przyjmuje za podstawę broszurę L. Paszkowskiego „Wielkie Księstwo Krakowskie wobec konwersyi indemnizacyi“ w której wyłuszczone zasady sprawiedliwego wymiaru ulg dla opodatkowanych Wielkiego Księstwa Krakowskiego i przeprowadzone ścisłe obliczenia — prawda, że dokonane jeszcze w znacznej części na przypuszczalnych tylko podstawach, bo przyjmujące jeszcze kurs pożyczki 90 za 100 i stopę procentową 4% do zeskontowania wzajemnych pretensyj skarbu państwa a kraju. Memoriał Rady powiatowej krakowskiej opiera się ściśle na tych samych zasadach co wspomniana praca L. Paszkowskiego, obliczenia zaś prostuje według znanych już wówczas pozytywnych danych co do warunków całej operacyi finansowej.

Wydział krajowy po najściślejszem zbadaniu sprawy doszedł do przekonania, iż zasadnicze podstawy wymiaru ulg przyjęte przez Radę powiatową krakowską są zupełnie słuszne i tylko tego wymagają uzupełnienia, żeby w rachubę wciągnąć także aktywa i passywa funduszu indemnizacyjnego krakowskiego z jednej a funduszy galicyjskich z drugiej strony. Gdy bowiem te aktywa i passywa według ustawy konwersyjnej mają przejść na fundusz krajowy a są one także w stosunku do całości długów każdego z funduszy indemnizacyjnych nierówne — przeto nieuwzględnienie tego czynnika w rachunku mogłoby spowodować niesprawiedliwość na jedną lub drugą stronę. Różnica jaka z tego powodu i z powodu sprostowania innych drobnych omyłek wypada — jest stosunkowo nie wielka. Gdy bowiem Rada powiatowa krakowska jako miarę sprawiedliwej ulgi przyjmuje kwotę 50.045 zł. rocznie przez 50 lat, według naszego obliczenia cyfra ta obniża się do 49.083 zł. 98 ct. jest zatem niższą od tamtej tylko o 961 zł. 2 ct. rocznie.

Po tych ogólnych uwagach przystępujemy do przedstawienia zasady, na które, obrachunek się ma opierać, jeżeli ma być ściśle sprawiedliwym — następnie zaś do samego obliczenia.

1. Zasady obliczenia.

Różnice między stosunkami funduszy indemnizacyjnych galicyjskich a krakowskiego są następujące:

1. Fundusz krakowski opędza swoje wydatki stopą dodatków niższą (obecnie o 13 ct.) aniżeli fundusze galicyjskie.

2. Fundusz krakowski bez konwersyi spłaciłby swój dług indemnizacyjny o dwa lata wcześniej niż fundusze galicyjskie.

3. Fundusz krakowski posiada tylko zwykle passywa tj. zaległe kupony i obligacye i aktywa tj. zapasy kasowe, zapas obligów własnych, zaległości u opodatkowanych i tp. podczas gdy fundusze galicyjskie posiadają prócz tego bardzo znaczną należytość czynną w zapewnionej ustawami subwencyi ze skarbu państwa i znaczną należytość bierną w długu swoim do skarbu państwa.

Okoliczność, iż na fundusz indemnizacyjny krakowski wystarczały dodatki do podatków pobierane według niższej o 13 ct. stopy, dowodzi, że dług krakowski w stosunku do siły podatkowej kontrybuentów z W. Księstwa Krakowskiego był niższy, aniżeli dług galicyjski w stosunku do siły podatkowej kontrybuentów galicyjskich.

Z tego zatem wynika, że skoro przeprowadzoną została konwersya wszystkich długów indemnizacyjnych razem — a spłata pożyczki konwersyjnej wejść musi w budżet krajowy i być opędzaną z krajowych dodatków do podatków, to opodatkowani W. Ks. Krakowskiego byłiby pokrzywdzeni, gdyby do spłaty długu konwersyjnego przyczyniali się ściśle według swojej siły podatkowej, nie zaś według udziału swego w tym ogólnym, przez konwersyą zjednoczonym długu. W takim bowiem razie oczywiście opłacaliby oni po nad swój udział także i na spłatę długu, który nie był ich długiem.

Z drugiej znów strony — konwersya przynosi niewątpliwie korzyści finansowe, które przypadną całemu krajowi, nie zaś samemu tylko W. Ks. Krakowskiemu. Korzyści te, pośrednio czy bezpośrednio — przypadną zawsze opodatkowanym, czy to w formie ulg podatkowych czy jako możność pokrycia zwiększonych wydatków bez zaciągania nowych pożyczek i bez podwyższenia dodatków do podatków. Jeżeli tedy opodatkowani W. Ks. Krakowskiego do ciężarów z konwersyi płynących przyczyniać się mają w stosunku do udziału długu krakowskiego w długu galicyjskim — to i w tych korzyściach, które przez konwersyę zostaną uzyskane, także tylko w tym samym stosunku udział mieć mogą. Inaczej bowiem mieliby większy udział w korzyściach niż w ciężarach — co byłoby niesprawiedliwym.

Zasadą przeto być powinno, iż opodatkowani miasta Krakowa tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego tak w ciężarach jak i w korzyściach konwersyi powinni mieć udział w stosunku do wysokości swego długu, nie zaś w stosunku do swej siły podatkowej tj. do wydatności centa dodatków do podatków.

Należy zatem przedewszystkiem obliczyć i zestawić następujące czynniki, mające wejść w obrachunek:

a) Udział W. Ks. Krakowskiego w długu indemnizacyjnym z uwzględnieniem aktywów i passywów funduszków indemnizacyjnych;

b) udział W. ks. Krakowskiego w sile podatkowej tj. w wydatności centa dodatków do podatków w całym kraju pobieranych;

c) korzyść finansową z konwersyi płynącą, a zatem bilans operacji konwersyjnej.

Po przeprowadzeniu tych trzech obliczeń należy zestawić i porównać: o ile krakowskie za płaciłoby za wiele, gdyby do ciężarów długu skonwertowanego przyczyniało się w stosunku swojej siły podatkowej a nie w stosunku swojego udziału w tym długu — o ile z drugiej strony miałoby za wiele korzyści biorąc w takim samym jak wyżej stosunku w korzyściach z konwersyi płynących.

Z zestawienia tych obu czynników tj. z potrącenia zbyt wielkiego udziału w korzyściach od zbyt wielkiego udziału w ciężarach — otrzymamy cyfrę ulgi, jaka się słusznie należy opodatkowanym W. Ks. Krakowskiego.

2. Udział Wielkiego Księstwa Krakowskiego w skonwertowanym długu indemnizacyjnym.

Cały do konwersyi przeznaczony dług indemnizacyjny wynosił 26,924.427 zł. w tem było długu Galicyi wschodniej i zachodniej 26,395.540 zł. 50 ct. zaś Wielkiego Księstwa Krakowskiego 528.886 zł. 50 ct.

Dług ten, obliczony netto po konwersyi przedstawia się jak następuje:

a) Dług Galicyi wschodniej i zachodniej: Dług powyższy, skonwertowany po kursie 91:5 za sto czyni	28,847.586 zł. 67 ct.
Zeskontowana na dzień 1. stycznia wartość długu do skarbu państwa, który w kwocie 6,275.000 zł. był płatny w latach 1899 do 1.904 wynosi	4,170.006 „ 65 „
Inne passywa t. j. zaległe kupony i obligi według ostatniego zamknięcia	1,507.877 „ 3 „
razem	34,525.470 zł. 35 ct.

Z przeniesienia 34,525.470 zł. 35 ct.

Od tego należy potrącić: Wartość rządowej subwencji i zaliczki w 5 latach po 2,425.000 zł. (razem zatem 12,125.000 zł.) zeskontowanej na dzień 1. stycznia 1893 wynosi 10,802.955 zł. — ct.

Inne aktywa według ostatniego zamknięcia	939.440	"	38	"	11,742.395	"	38	"
zostaje netto dług indemnizacyjny galicyjski					22,783.074	"	97	"

b) Dług Wielkiego Księstwa Krakowskiego: Dług indemnizacyjny 528.886 zł. 50 ct. po kursie 91.5 za sto czyni					578.018	"	—	"
Passywa tj. zaległe kupony i obligacye					171.873	"	50	"
razem					749.891	zł.	50	ct.

Od tego należy potrącić aktywa t. j. zapas kasowy i obligi własne według ostatniego zamknięcia					89.756	"	27	"
zostaje netto dług indemnizacyjny krakowski					660.135	zł.	23	ct.

Obliczony w ten sposób netto dług cały wynosi 23,443.210 zł. 20 ct. w czem dług galicyjski reprezentuje 97.184%, krakowski zaś 2.816% zatem: w ciężarach i korzyściach konwersyi, powinno Wielkie Księstwo Krakowskie brać udział tylko w stosunku 2.816%.

3. Udział Wielkiego Księstwa Krakowskiego w wydatności centa do podatków.

Oznaczenie wydatności centa dodatku do podatków, jaką ona będzie po dokonaniu operacyi konwersyjnej, kiedy pobierać się będzie tylko jednolity dodatek krajowy a osobny pobór dodatku indemnizacyjnego ustanie, przedstawia pewne trudności.

Wiadomo, że między wydatnością centa dodatku na fundusz krajowy a na fundusze indemnizacyjne zachodziła zawsze bardzo znaczna różnica. Sejmowa komisya budżetowa przez dłuższy szereg lat bardzo starannie zajmowała się tą sprawą, pragnąc zbadać a ewentualnie usunąć powody tej różnicy, która była zawsze na niekorzyść funduszu krajowego. Ostatecznie przekonano się, że tylko drobną część tej różnicy można przypisać okoliczności, że niektóre przedmioty opodatkowane są wolne od dodatku krajowego a nie są uwolnione od indemnizacyjnego. Przeważnie zaś największą część tej różnicy temu przypisać należy, iż na przepisie podatkowym bezpośrednio po właściwym podatku następuje dodatek indemnizacyjny, krajowy zaś dopiero trzecie zajmuje miejsce. Stosownie też do tego przy wszelkich spłatach podatków i ich zaległości, w pierwszym rzędzie zaliczaną bywa kwota, należąca się skarbowi państwa, potem dopiero pobiera się na poczet dodatków indemnizacyjnych a w ostatnim miejscu na krajowy dodatek. I dlatego też kwoty nieściągalne, najdotkliwiej właśnie trafiają dodatek krajowy.

Po ustaniu dodatku indemnizacyjnego, kiedy się pobierać będzie tylko jednolity dodatek krajowy, powyższy stan rzeczy zmieni się o tyle, że dodatek krajowy następować będzie bezpośrednio po podatku państwowym, że zatem ściąganie wszelkich na jego poczet należności nie będzie zależnem od poprzedniego ściągnięcia dodatku indemnizacyjnego. Wydatność centa dodatku krajowego powinna przeto obecnie zbliżyć się bardziej niż dotąd do wydatności centa indemnizacyjnego.

Z tego wynika, że za podstawę słusznego obrachunku nie można obecnie brać ani przeciętnej z poprzednich lat wydatności centa indemnizacyjnego, bo to byłoby za wysoko, ani też przeciętnej wydatności centa krajowego, bo to byłoby za mało. I dlatego też sprawiedliwą wydała się Wydziałowi krajowemu zasada, przyjęta w memoryale Rady powiatowej krakowskiej (zgodnie z przytoczoną wyżej broszurą L. Paszkowskiego), aby za podstawę przyjąć przecięcie wydatności centa indemnizacyjnego i krajowego. Według tego rachunek przedstawia się jak następuje:

Przeciętna wydatność centa dodatku w latach 1889, 1890 i 1891.

	w Galicyi wsch. i zach.		w W. Ks. Kra- kowskiem		w kraju całym
indemnizacyjnego	99.839 51	—	9.275.56	—	109.115 07
krajowego	97.668 98	—	7.310 92	—	104.979 90
Suma	197.508 49	—	16.586 48	—	214.094 97
Przecięcie	98 754 24	—	8.293 24	—	107.047 48

W procentach zaś, stosunek ten tak się wyraża, iż na 100 zł wydatności centa tak obliczonej wypada:

na Galicyę wschodnią i zachodnią	92 253 %
na Wielkie Księstwo Krakowskie	7 747 %
	100 000

4. Korzyść finansowa z operacji konwersyjnej.

Finansowa korzyść z operacji konwersyjnej obecnie, jak już wspomnieliśmy wyżej, da się ściśle obliczyć skoro mamy dany kurs pożyczki konwersyjnej i rozliczenie wzajemnych pretensyj skarbu państwa a kraju. Da się zaś obliczyć w ten sposób, iż porównamy obecne obciążenie kraju, z jego obciążeniem po dokonaniu operacji konwersyjnej, sprowadzając jedno i drugie na ten sam termin tj. na dzień 1. stycznia 1893. Rachunek tak przeprowadzony przedstawia się, jak następuje:

1. Obciążenie kraju bez konwersyi

a) Dług indemnizacyjny wynosi 26,924.427 zł. — ct.
a procent (5%) od tej sumy 1,346.221 „ 35 „

b) Długi krajowe wynoszą dnia 1. stycznia 1893 — 10,492 081 zł. 48 ct., zaś oprocentowanie ich wraz z podatkiem kuponowym, stemplem i kosztami 492.940 zł. 26 ct.

c) Dług do skarbu państwa wynosi 6,275.000 zł., a wartość jego zeskontowana na dzień 1. stycznia 1893 wynosi 4,170.000 zł. zaś 5% (przyjęte za podstawę w rozrachunku z Rządem) czyni 208.500 zł.

Od tego obciążenia potrącić należy wartość subwencji rządowej, która przez 5 lat po 2,425.000 zł. uczyniłaby 12,125 000 zł. a zeskontowana na dzień 1. stycznia b. r. wynosi 10,802.955 zł. zaś 5% od niej czyni 540.147 zł.

Nie wciągamy tu w rachubę podatku kuponowego od indemnizacji ten bowiem placą obecnie strony, zaś po konwersyi zapłaci go kraj — należy on zatem do rachunku drugiego, jako ciężar po konwersyi.

Mamy zatem następujące obciążenie kraju przed dokonaną konwersją:

	w kapitale:	w rocznem obciążeniu:
Dług indemnizacyjny	26,924.427	1,346.221 35
Długi krajowe	10,492.081	492.940 26
Dług do Skarbu państwa	4,170.000	208.500 —
Razem	41,586.508	2,047.661 61
Od tego subwencya rządowa	10,802.955	540.147 —
Pozostaje netto odłużenie	30,783.553	1,507.514 61

To roczne obciążenie (tj. sam procent bez raty kapitałowej, w stosunku do kapitału reprezentuje 4 8971% rocznie, czyli 2 44855% półrocznie. Przy takim oprocentowaniu zaś umarza się dług w 50 latach ratą półroczną 2 68779379%, zatem rata półroczna wynosiłaby 827.398 zł. 46 ct. czyli rocznie 1,644.796 zł. 92 ct.

W miejsce tego obciążenia mamy po konwersyi następujące odłużenie, przyczem wszystkie pozycje sprowadzamy na ich ekwiwalent w 50 letniej 4% pożyczce.

a) Pożyczka konwersyjna 29,425.000 zł. z roczną ratą 1,365.500 zł.

b) Dług do Skarbu państwa 4,170.000 zł. przy 4% na 50 lat da roczną ratę 193.511 zł.

c) Podatek kuponowy, który ma być skarbowi państwa zwrócony wyniesie 347.989 zł. 31 ct. Wartość tej sumy obliczona na dzień 1. stycznia 1893 przy 4% wyniesie 306.674 zł. co przy 4% umarza się w 50 latach roczną ratą po 14.231 zł. 36 ct.

d) Pożyczka z roku 1873, która nie może być spłacona dopiero w roku 1901 wynosi 332.400 zł. z ciężarem rocznym przez 9 lat po 52.788 zł. Ten ciężar roczny równa się długowi 4%-wemu 395.686 zł., którego rata roczna przez 50 lat wyniesie 18.362 zł.

e) Należy jeszcze jako ciężar konwersyi policzyć różnicę pomiędzy kuponem indemnizacyjnym 5%-wym opłaconym od 1. stycznia do 1. maja 1893 r. a 4% kuponem nowej pożyczki opłaconym od 1. maja 1893. Ta różnica wynosi 74.790 zł. a jej roczny ciężar (zawsze 50 lat i 4%) wynosi 3.470 zł. 66 ct.

Od sumy tych a) do e) obliczonych ciężarów należy jednak uczynić dwa potrącenia:

Subwencya ze Skarbu państwa obliczona na d. 1. stycznia 1893 wynosi 10,802.955 zł.,
Tą subwencją spłacamy wszystkie długi krajowe, które wynoszą . 10,492.081
mniej pożyczki z roku 1873, która wcześniej spłaconą być nie .
może, a która wynosi . 332.400

Spłacamy zatem . 10,159.681 zł.

Pozostaje ze subwencji rządowej zwyczajka . 643.374 zł.

Ta zwyczajka jest niewątpliwą korzyścią z konwersyi, przeto od powyższego obciążenia potrąconą być powinna. Tej zwyczajki ekwiwalentem rocznym w 50 latach po 4% jest rata roczna 29.851 zł. 42 ct.

Powtórę należy potrącić wartość kosztów zarządu funduszów indemnizacyjnych, których w przyszłości opłacać się nie będzie. Koszta te wynoszą obecnie 21.000 zł. Gdy jednak możliwem jest, że i bez konwersyi byłyby także w tych wydatkach poczynione pewne zaoszczędzenia a powtórę, że zarząd nowego, blisko 30. milionowego długu będzie wymagał pewnych skromnych wydatków, przeto liczymy korzyść z ubytku kosztów zarządu tylko na 15.000 zł. przez 5 lat (1894—1898) co skapitalizowane na dzień 1. stycznia 1893 czyni 66.777 zł. a w 50 letniej 4%-wej rocznej racie 3.098 zł.

Z obliczonych w ten sposób czynników otrzymujemy następujące zestawienie obciążenia kraju po konwersyi:

	w kapitale:	w rocznem obciążeniu:
a) Pożyczka konwersyjna .	29,425.000	1,365.500—
b) Dług do Skarbu państwa	4,170.000	193.511—
c) Wartość podatku kuponowego	306.674	14.231.36
d) „ pożyczki z r. 1893	395.699	18.362—
e) Różnica kuponu od 1. stycznia do 1. maja 1893 .	74.790	3.470.66
Razem .	34,372.163	1,595.075.02

Od tego potrącić należy:

aa) Nadwyżkę z subwencji rządowej po spłaceniu dawnych dłu- wów krajowych .	643.274	29.851.42
bb) Wartość spadających z budżetu kosztów zarządu funduszów indemnizacyjnych .	66.777	3.098—
Razem do potrącenia .	710.051	32.949.42

Potrąciwszy zatem od kwoty	34,372.163	1.595.075·02
kwotę	<u>710.051</u>	<u>32.949 42</u>
Pozostaje netto obciążenie		
kraju po konwersyi	33,662.112	1,562.125.60
Obciążenie roczne bez konwersyi wynosi	.	1,654.796·92
" " po " "	.	<u>1,562.124·60</u>
jest zatem korzyść przez 50 lat w kwocie	.	92.671·32
co skapitalizowane przy 2% półrocznie czyni	.	1,996 990 zł.

Finansowa korzyść konwersyi zatem przedstawia kwotę 92,671 zł. 32 ct. rocznie, czyli w kapitale 1,996.990 zł.

5. Udział W. Ks. Krakowskiego w ciężarach i korzyściach konwersyi.

Mamy już w ten sposób obliczone wszystkie te trzy czynniki, o których w ustępie „Zasady obliczenia“ powiedzieliśmy, iż złożyć się mają na ostateczne obrachowanie wysokości ulg, jakie W. Ks. Krakowskiemu należą się z powodu odrębnych stosunków jego funduszu indemnizacyjnego — a mianowicie:

a) Udział W. Ks. Krakowskiego w netto długu indemnizacyjnym wynosi 2·816‰.

b) udział W. ks. Krakowskiego w sile podatkowej (tj. w wydatności centa dodatków) wynosi 7·747‰.

c) korzyść finansowa kraju całego w konwersyi wynosi w kapitale 1,996.990 zł.

Dług indemnizacyjny całego kraju wynosi netto 23,443.210 zł. 20 ct. Jeżeliby krakowskie opłacało równe z całym krajem dodatki do podatków, to przyczyniałyby się do tego długu w stosunku swojej siły podatkowej, zatem kwotą 7·747‰ zamiast w stosunku swego udziału w długu indemnizacyjnym t. j. kwotą 2·816‰.

Zapłaciłoby zatem w kapitale	1,816.145·49	—	w rocznej racie.	84.279·10
Zamiast zapłacić	<u>660.160·79</u>	—		<u>30.625·06</u>
Zapłaciłoby zatem za wiele	1,155.984·70	—		53.654·04

Korzyść finansową konwersyi obliczyliśmy na 1,996.990 zł. Jeżeliby krakowskie opłacało równe z całym krajem dodatki do podatków, to miałyby udział w tej korzyści, specjalnie z konwersyi indemnizacji płynącej, w stosunku siły podatkowej t. j. 7·747‰ zamiast w stosunku swego udziału w długu indemnizacyjnym t. j. 2·816‰.

Odniosłoby zatem korzyść w kapitalei	154.706·81	—	w rocznej kwocie	7.179.24
zamiast	<u>56.235·23</u>	—		<u>2.609·18</u>
Miałoby zatem korzyść za wiele o	98.471·58	—		4.570·06

Pozostaje więc tylko zestawień oba powyższe wyniki:

Za wiele ciężaru w kapitale.	1,155.984·70	—	w rocznej kwocie	53.654·04
Za wiele korzyści	<u>98.471·58</u>	—		<u>4.570·06</u>
zatem za wiele ciężaru	1,057.513·12			49.083·98

Sprawiedliwe zatem odszkodowanie opodatkowanych Wielkiego Księstwa Krakowskiego wynosić powinno w kapitale 1,057.513 zł. 12 ct. czyli w rocznej kwocie (zawsze 50 lat i 4‰) 49.083 zł. 98 ct.

6. Sposób rozłożenia ulgi, należącej się opodatkowanym W. Ks. Krakowskiego.

Ostatniem pytaniem, jakie mamy obecnie do rozwiązania, jest, na jaki okres i w jaki sposób tę ulgę podatkową rozłożyć?

Przedewszystkiem zaznaczyć trzeba, że w jakikolwiek sposób to nastąpi, zawsze odszkodowanie musi być ekwiwalentem powyżej obliczonej kwoty 1,057.513 zł. — tak, żeby ani

skarbu krajowy nie doznał większego uszczerbku, ani też żeby nie pobrał od opodatkowanych W. Ks. Krakowskiego więcej, niż się z uwzględnieniem tej ulgi należy. Możemy zatem rozłożyć tę ulgę na jakąkolwiek ilość lat, byle tylko zawsze w sumie ogólnej dany był ekwiwalent powyższego kapitału.

Jeżeli jednak przy takim sposobie postępowania ilość lat jest ze stanowiska zysku lub straty którejkolwiek strony obojętną, bo tu o zysku lub stracie nie może być mowy — to nie jest ona rzeczą obojętną ze stanowiska budżetu krajowego z jednej, a budżetu opodatkowanych z drugiej strony. Pomimo bowiem tego, iż zawsze będzie opodatkowanym przyznany tylko ekwiwalent powyższej sumy, budżet krajowy uczałby to dotkliwie, gdyby przez przyjęcie krótkiego okresu ubytek budżetowy w tym okresie był bardzo znaczny. Opodatkowanych znowu interesem jest takie rozłożenie tego odszkodowania, ażeby nie było nigdy znacznych nagłych skoków w wysokości dodatków do podatków. Z tego też dwójakiego stanowiska oceniał Wydział krajowy wszelkie projekta, jakie w tym względzie podnoszono.

Rada powiatowa krakowska w swym memoriale nie czyni żadnych w tym kierunku wniosków. Broszura p. Leona Paszkowskiego, która służyła za podstawę tego memoriału — przedstawia alternatywę: albo rozłożyć tę ulgę na 12 lat, t. j. na ten okres, na który w czasie rozpraw nad konwersją zestawiano przybliżony program finansowy, a w którym bez konwersji byłaby się sprawa indemnizacyjna całkowicie skończyła — albo na 50 lat — tj. na okres amortyzacji pożyczki konwersyjnej. Dla obu zaś alternatyw jeszcze przyjmuje albo rozłożenie odszkodowania równo na każdy rok okresu — albo też ze skalą spadającą tak, żeby dodatek do podatków w W. Ks. Krakowskiem łagodnym stopniowaniem się podwyższał.

Żadnej z tych kombinacji Wydział krajowy zalecić nie może.

a) Przy rozkładzie na 12 lat — obliczona wyżej suma odszkodowania 1,057.513 zł. reprezentuje roczną ratę 111.823 zł. 75 ct., co w obec przypuszczalnej przeciętnej wydatności centa w W. Ks. Krakowskiem w tym okresie, w kwocie 8546 zł. 72*) ct. wymagałoby rocznej ulgi w dodatku do podatków o 13 ct. Takie rozłożenie równe na lat 12 (1894 do 1905) byłoby dla skarbu krajowego wcale dogodnym ponieważ utrzymałoby na ten okres dotychczasowy stan rzeczy. Ale miałyby to dla opodatkowanych tę niedogodność bardzo dotkliwą, że gdyby w r. 1906 ta ulga ustała, doznaliby nagłego podwyższenia dodatków do podatków o 13 ct. Ażeby tego uniknąć, rozłożyłoby trzeba tę ulgę w skali spadającej, przyczem suma ulg wynosić powinna 156 ct. (po 13 ct. przez 12 lat) — co w następujący sposób da się uskuteczyć:

w r. 1894 ulga 17 ct.

"	1895	"	17	"
"	1896	"	17	"
"	1897	"	17	"
"	1898	"	16	"
"	1899	"	15	"
"	1900	"	15	"
"	1901	"	13	"
"	1902	"	11	"
"	1903	"	9	"
"	1904	"	6	"
"	1905	"	3	"

Razem 156 ct.

*) Przepiętna wydatność centa dla W. Ks. Krakowskiego na okres 12 lat i na następne, o których będzie mowa, obliczamy w ten sposób, że przyjmujemy na rok 1893 jako punkt wyjścia przeciętną z lat 1889 do 1891 — tj. 8293 zł. 24 ct. zaś jako roczny wzrost od r. 1893 począwszy — z kwoty, w poprzednich obrachunkach dla całego kraju przyjętej tj. z kwoty 500 zł. taki procent, jaki w wydatności centa na Krakowskie przypada — tj. 7.747‰, czyli 38 zł. 74 ct. O tę kwotę zatem przyjmujemy w arytmetycznej wzrost rprogresyi oczny wydatności centa w Krakowskiem.

Opodatkowani mieliby tu łagodne podwyższanie opłaconego podatku — i przejście do okresu zrównania z całym krajem wcale niedotkliwe, bo tylko 3 ct. Ale fundusz krajowy w tych właśnie latach, w których według programu finansowego nastąpić powinna spłata dotychczasowych długów, miałby znaczniejszy ubytek, na co zgodzić się nie można.

b) Przy rozkładzie na 50 lat suma odszkodowania obłożona wyżej 1,057.513 zł. — i roczna kwota 49.083 zł. 98 ct. reprezentuje (przy przeciętnej wydatności centa 9.282 zł. 78 ct.) ulgę 5·2 centa rocznie. Można by zatem albo przyznać ulgę po 5 ct. rocznie, a 6 ct. co 5 lat — albo też rozłożyć znowu sumę według skali spadającej. Dla skarbu krajowego pierwsze byłoby bardzo dogodnym, dla opodatkowanych przedstawiałoby jednak w r. 1894 podwyższenie dodatku od razu o 8 ct. — co byłoby zbyt nagłym skokiem. Ale zarówno przeciw temu, jak przeciw rozłożeniu według skali spadającej, która musiałaby się zacząć od 10 ct. a skończyć na jednymencie ulgi, przeważa względ zasadniczy, iż nierówności opodatkowania w kraju na tak długi okres jak lat 50 nie można rozciągać. Nierówność taka jest zawsze anomalią, która długo trwać nie powinna.

Skoro więc okres 12-letni przedstawia znaczne niedogodności — okres 50-letni zaś spotyka się z zasadniczym zarzutem; przeto Wydział krajowy wnosi, żeby obrać drogę pośrednią i rozłożyć owe odszkodowanie na 25 lat, a więc mniej więcej na jedno pokolenie. A to tem bardziej, że i rachunek przedstawia się tu najdogodniej dla obu stron.

Rozłożona na 25 lat z oprocentowaniem po 4% suma 1,057.513 zł. daje ratę roczną 67.306 zł. 90 ct., co przy przeciętnej na ten okres wydatności centa 8.795 zł. 53 ct. czyni 7·6 centa rocznie, a zatem w 25 latach łącznie 190 ct. W skali spadającej da się to w następujący sposób rozłożyć:

przez lat 5 od r. 1894 do 1898	ulga po 12 ct.	—	razem 60 ct.
" 5 " 1899 " 1903	" " 10 "	—	" 50 "
" 5 " 1904 " 1908	" " 8 "	—	" 40 "
" 5 " 1909 " 1913	" " 5 "	—	" 25 "
" 5 " 1914 " 1918	" " 3 "	—	" 15 "
25 lat			190 ct.

Rozkład ten ma i tę dogodną stronę, że lekkie zmiany w opodatkowaniu odbywają się tylko co 5 lat, — że zatem jest tu pewna dla opodatkowanych zawsze pożądana ciągłość. Wydział krajowy przeto ten sposób rozkładu usilnie Wysokiemu Sejmowi zaleca.

Pozostaje wreszcie kwestya formy, w jakiej te ulgi mają być przyznane. Może to być, jak się domaga memoriał Rady powiatowej krakowskiej, ustawa krajowa, może też być zwykła uchwała sejmowa. Za ustawą przemawia ten względ, iż nadałoby się przeto całej sprawie cechę większej pewności i trwałości.

Z tych zatem powodów Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Ustawa z dnia...

o ulgach dla opodatkowanych miasta Krakowa, tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego z powodu konwersyi długu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i W. Ks. Krakowskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem, postanawiam co następuje:

Art. 1. Przy wymiarze dodatków do podatków na fundusz krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, będą opodatkowanym miasta Krakowa tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego przyznawane następujące ulgi:

W latach 1894 do 1898 opłacać będą wyżej wymienieni opodatkowani o 24 groszy mniej od przyzwolonej dla całego kraju ilości groszy dodatku do każdej korony podatków bezpośrednich.

W latach 1899 do 1903 o 20 groszy mniej, — w latach 1904 do 1908 o 16 groszy mniej — w latach 1909 do 1913 o 10 groszy mniej — w latach 1914 do 1918 o 6 groszy mniej.

Od roku 1919 począwszy — opodatkowani miasta Krakowa i powiatów krakowskiego i chrzanowskiego opłacać będą dodatki do podatków na równi z całym krajem.

Art. II. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1894.

Art. III. Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi skarbu.

Z Rady Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi wraz z Wiel. Ks. Krakowskiem.

We Lwowie 14. kwietnia 1893.

Marszałek krajowy:

Sanguuszko w. r.

Sprawozdawca:

Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.